

Garðaskóli

Ástandsskoðun og sýnataka

Alma Dagbjört Ívarsdóttir

Eypór Bjarnason

22.08.2023

MANNVIT

TRAUST
VÍÐSÝNI
ÞEKKING
GLEÐI

Efnisyfirlit

- Almenn kynning um loftgæði og rakaskemmdir
- Vinnuferlið; Fyrstu skrefin
  - Úttekt og sýnataka
- Niðurstöður úr úttekt og sýnatöku

Við verjum um **90%** af ævi okkar innandyra

Innivist

1. Loftgæði og loftræsting

- Mengun innanhúss
  - Byggingarefni og vörur
  - Húsgögn/leikföng
  - Rakaskemmdir
- Hegðun fólks
- Fullnægjandi loftskipti

2. Dagsbirt og lýsing

- Dagsbirta
- Lýsing
- Útsýni
- Glampi/glýja

4. Hljóðvist

- Hljóðeinangrun
- Hávaði
- Ómtími

3. Varmapægindi

- Lofthiti
- Loftraki
- Lofthreyfing/hraði

Innivist

1. Loftgæði og loftræsting

- Mengun innanhúss
  - Byggingarefni og vörur
  - Húsgögn/leikföng
  - Rakaskemmdir
- Hegðun fólks
- Fullnægjandi loftskipti

2. Dagsbirt og lýsing

- Dagsbirta
- Lýsing
- Útsýni
- Glampi/glýja

4. Hljóðvist

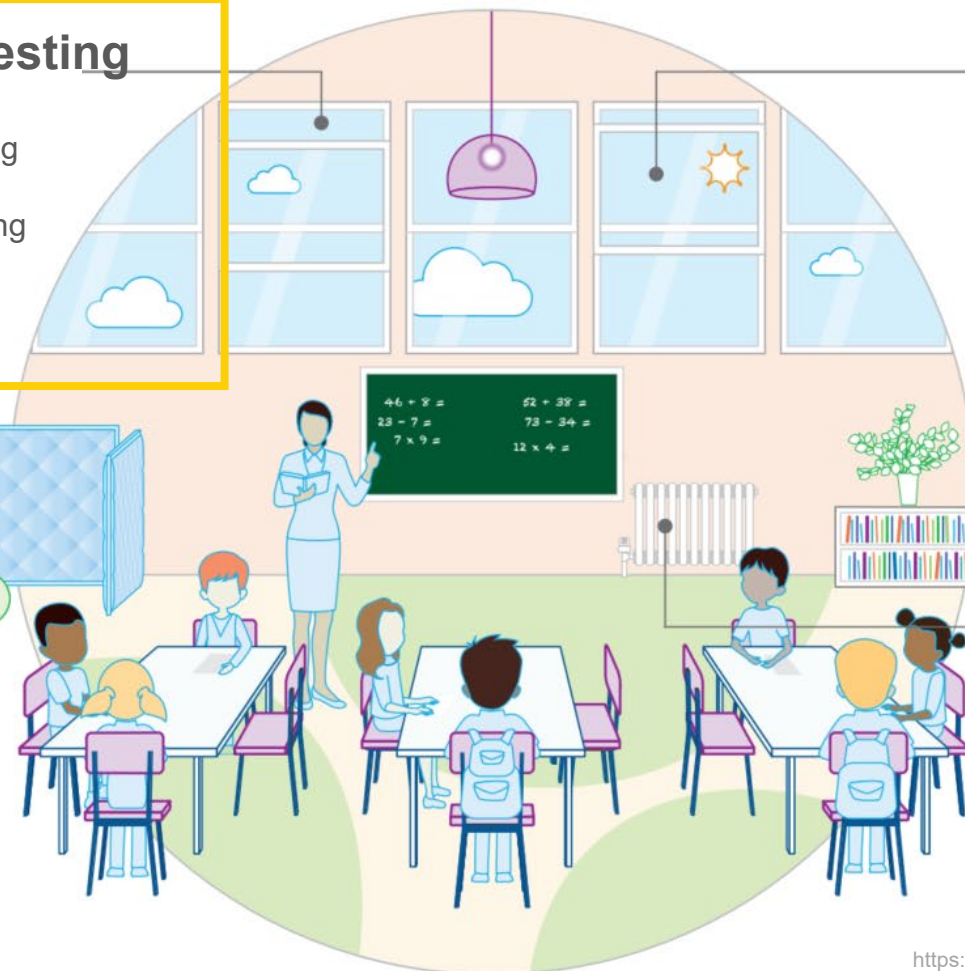

- Hljóðeinangrun
- Hávaði
- Ómtími

3. Varmþægindi

- Lofthiti
- Loftraki
- Lofthreyfing/hraði

Loftgæði

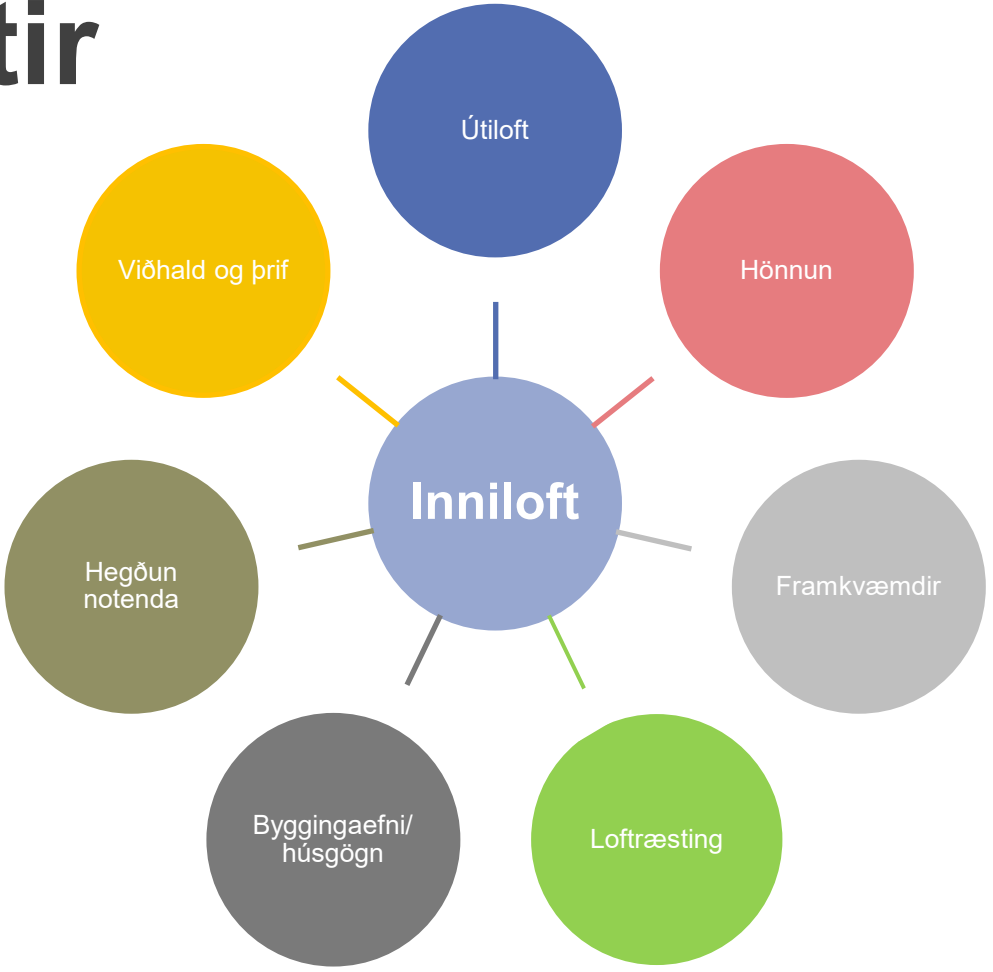

Talið er að um **50-300** efni geta fundist í innlofti

Áhrifaþættir

Loftgæði

Inniloft

Eðlisfræðilegir

Lofthiti

Lofthreyfing

Raki

Efnafræðilegir

Loftegundir

Lykt

Efnasambönd

Líffræðilegir

Örverur

Mygla

Gró

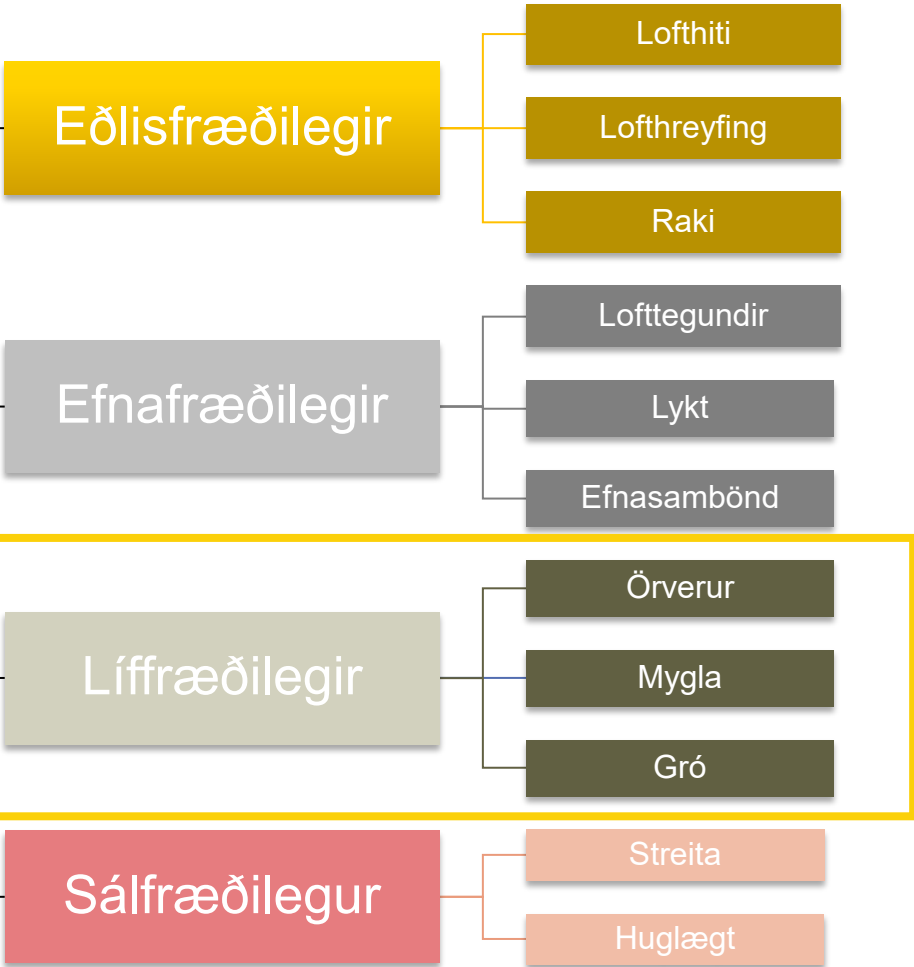
Sálfræðilegur

Streita

Huglægt

Loftgæði

Inniloft

Rakaskemmdir

Mygla, gró og örverur

Myglusveppir eru nauðsynleg fyrir hringrás og niðurbrot í náttúrunni

- Gró eru alstaðar, bæði inni og úti
- Gró berast inn í húsin okkar á ýmsar vegur
  - Gró geta legið í dvala undir byggingarefnum, í byggingarefnum og/eða á yfirborði
- Bíða eftir kjöraðstæðum til að vaxa

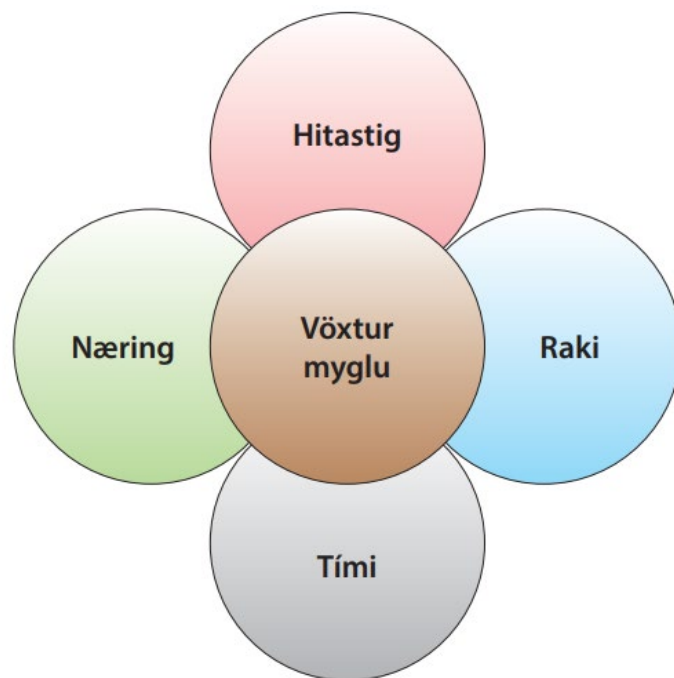
Myglan þarf samspil ákveðna umhverfispátta til að vaxi

Rakaskemmdir

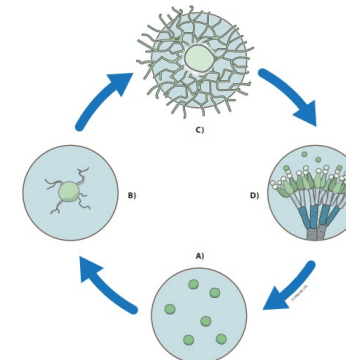
Mygla, gró og örverur

Fjórir helstu umhverfispættir til að myglusveppagró vaxa

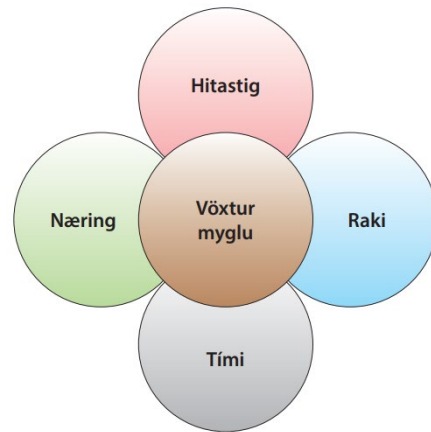
Vaxtarferill hefst

Rakaskemmdir

Mygla, gró og örverur

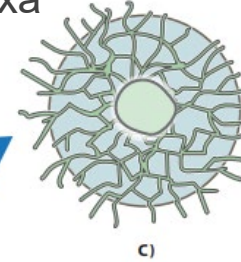
Vaxtarferill myglusveppa

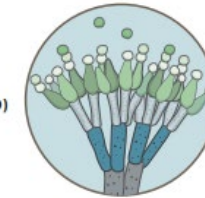
B. Gró spíra við
hagstæð vaxtarskilyrði

Hiti
Næring
Raki
Tími

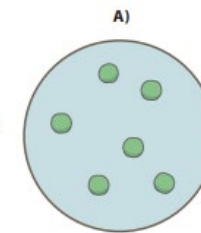
C. Myglusveppur byrjar
að vaxa

D. Grómyndun í
fullþroska
myglusveppi

A. Gró til staðar í andrúmsloftinu
eða á yfirborði efnis

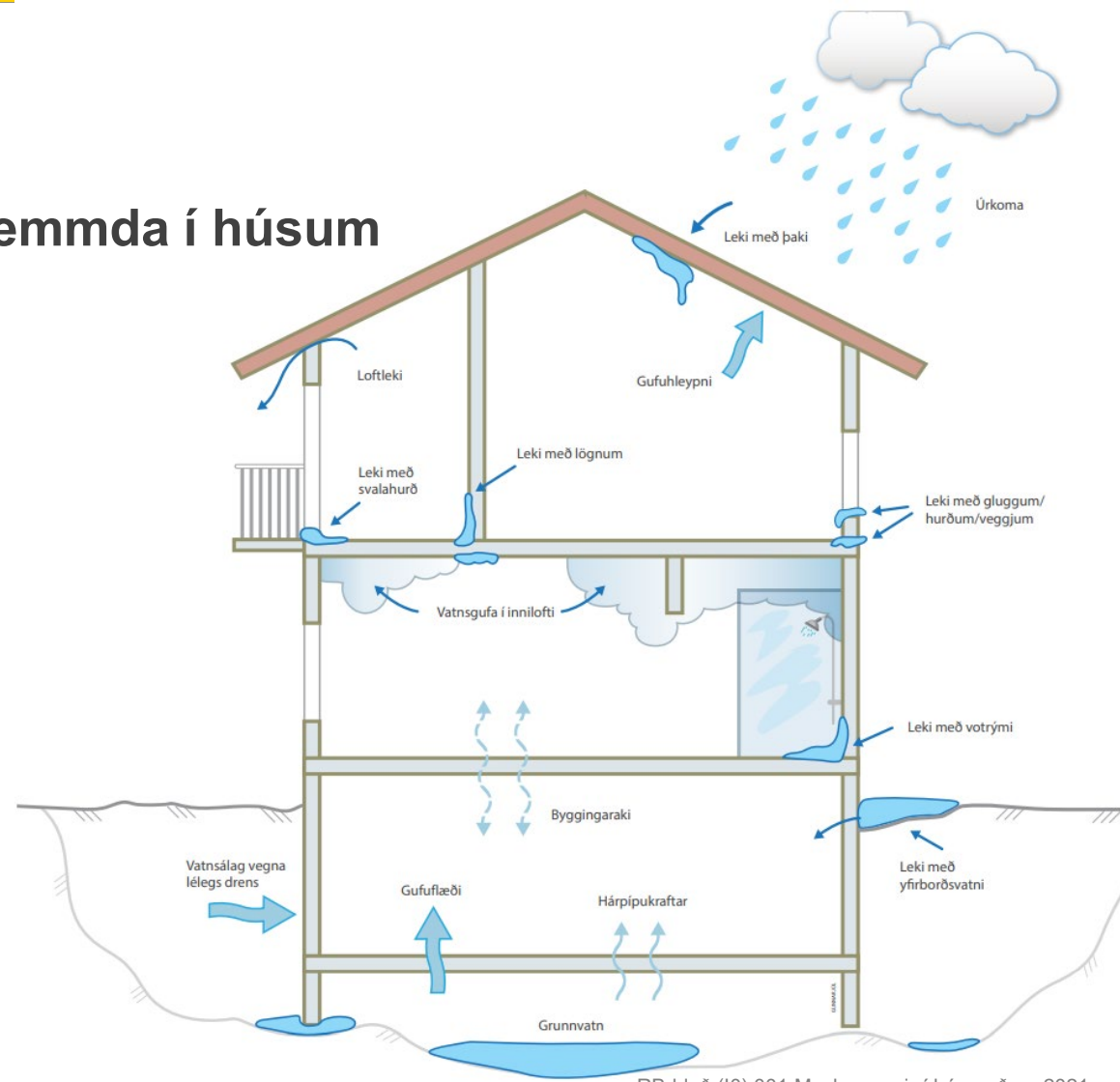

Geta dreift
gróum í
loftið

Rakaskemmdir

Nokkur dæmi um helstu orsakir rakaskemmda í húsum

- Hönnun
- Verklag við framkvæmdir og frágang
- Vitlaust val á byggingarefnum
- Óvænt tjón og/eða leki
- Loftskipti, loftraki í innilofti
- Umgengi notenda
- Viðhald og umhirða og margt fleira.....

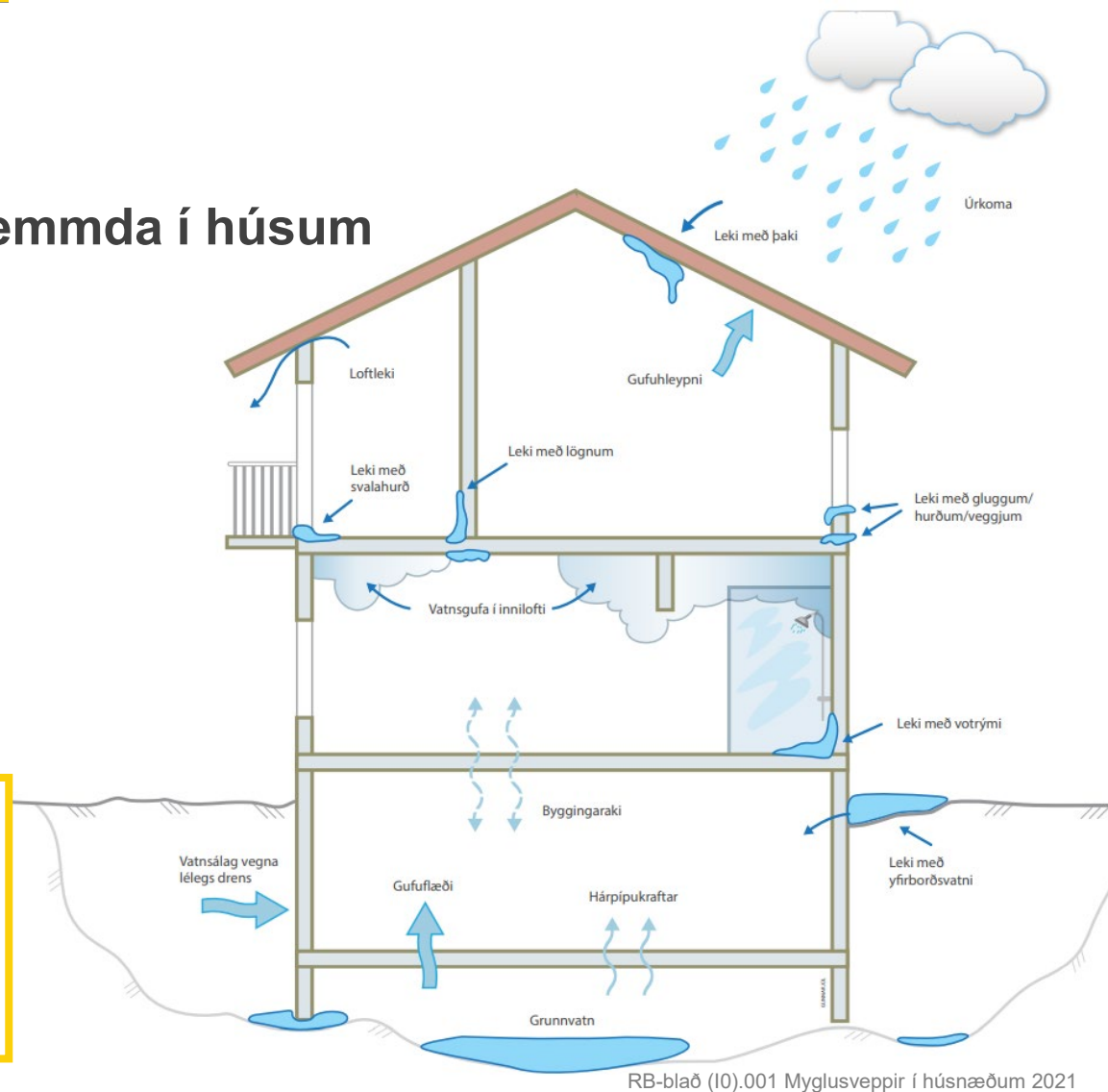
Rakaskemmdir

Nokkur dæmi um helstu orsakir rakaskemmda í húsum

- Hönnun
- Verklag við framkvæmdir og frágang
- Vitlaust val á byggingarefnum
- Óvænt tjón og/eða leki
- Loftskipti, loftraki í innilofti
- Umgengi notenda
- Viðhald og umhirða og margt fleira.....

Staðreyndin er sú að við getum ekki útrýmt myglusveppum úr umhverfinu

Við viljum passa upp á það að veita þeim ekki aðstæður til að vaxa í byggingum

Sýnataka

Vinnuferlið – fyrstu skref

- Beiðni berst til Mannvits frá Garðabæ
- Mannvit fengið til að framkvæma úttekt m.t.t loftgæða og mögulegra skemmda
  - Ábendingar um mögulegar skemmdir
  - Ábendingar um líðan starfsfólks og nemenda
    - Næstu skref ákveðin

Skoðun og rakamælingar

1. Farið um rýmin og leitað ummerkjum eftir mögulegan leka og rakaskemmdum m.a.
    - Sjónskoðun framkvæmd
    - Rakamælingar gerðar í byggingahlutum
    - Leitað eftir ólykt
- Fyrstu vísbendingar af ástandi húsnæðis

Sýnataka

1. Sýnataka framkvæmd út frá m.a.

- Vísbendinga sem fundust í úttekt í rýmum
- Ábendingum frá starfsfólki og nemendum
- Ábendingar um eldri rakasvæði

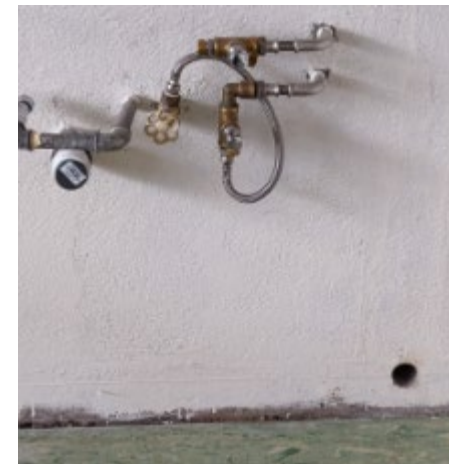

2. Gerð sýna

- DNA ryksýni
- Efnissýni

➤ Sýni send til greininga í Náttúrufræðistofnun Íslands og OBH rannsóknarstofu í Danmörku

- Ekki er farið í þau atriði sem teljast í lagi í húsnæðinu.

Niðurstöður sýnatöku

Túlkun á niðurstöðum sýna

Efnissýni

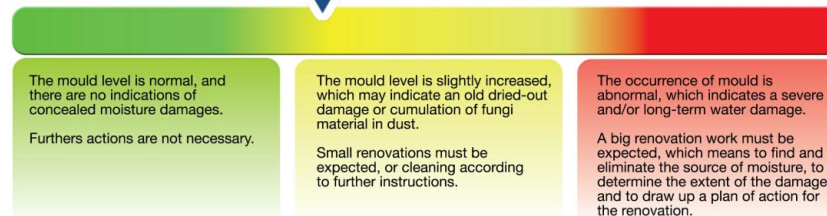
Túlkun á niðurstöðum	Kóði	Efnissýni
Ekki fundust gró eða svepphlutar tegunda sem algengt er að vaxi innanhúss á mygluðum byggingarefnum.		✘
Í sýninu fannst lítill vöxtur myglusveppa eða mengunar - Á aðeins við um efnissýni		✘
Í sýninu fannst vöxtur myglusveppa - Á aðeins við um efnissýni		✘

Túlkun á niðurstöðum sýna

DNA- sýni

Túlkun á niðurstöðum	Kóði	DNA
Ekki fundust gró eða svepphlutar tegunda sem algengt er að vaxi innanhúss á mygluðum byggingarefnum.	Green	●
Í sýninu fundust örlitlar vísbendingar um gró og/eða svepphlutar tegunda sem algengt er að vaxi innanhúss á mygluðum byggingarefnum.	Yellow	●
Í sýninu fundust vísbendingar um gró og/eða svepphlutar tegunda sem algengt er að vaxi innanhúss á mygluðum byggingarefnum.	Orange	●
Í sýninu fundust miklar vísbendingar um gró og/eða svepphlutar tegunda sem algengt er að vaxi innanhúss á mygluðum byggingarefnum.	Red	●

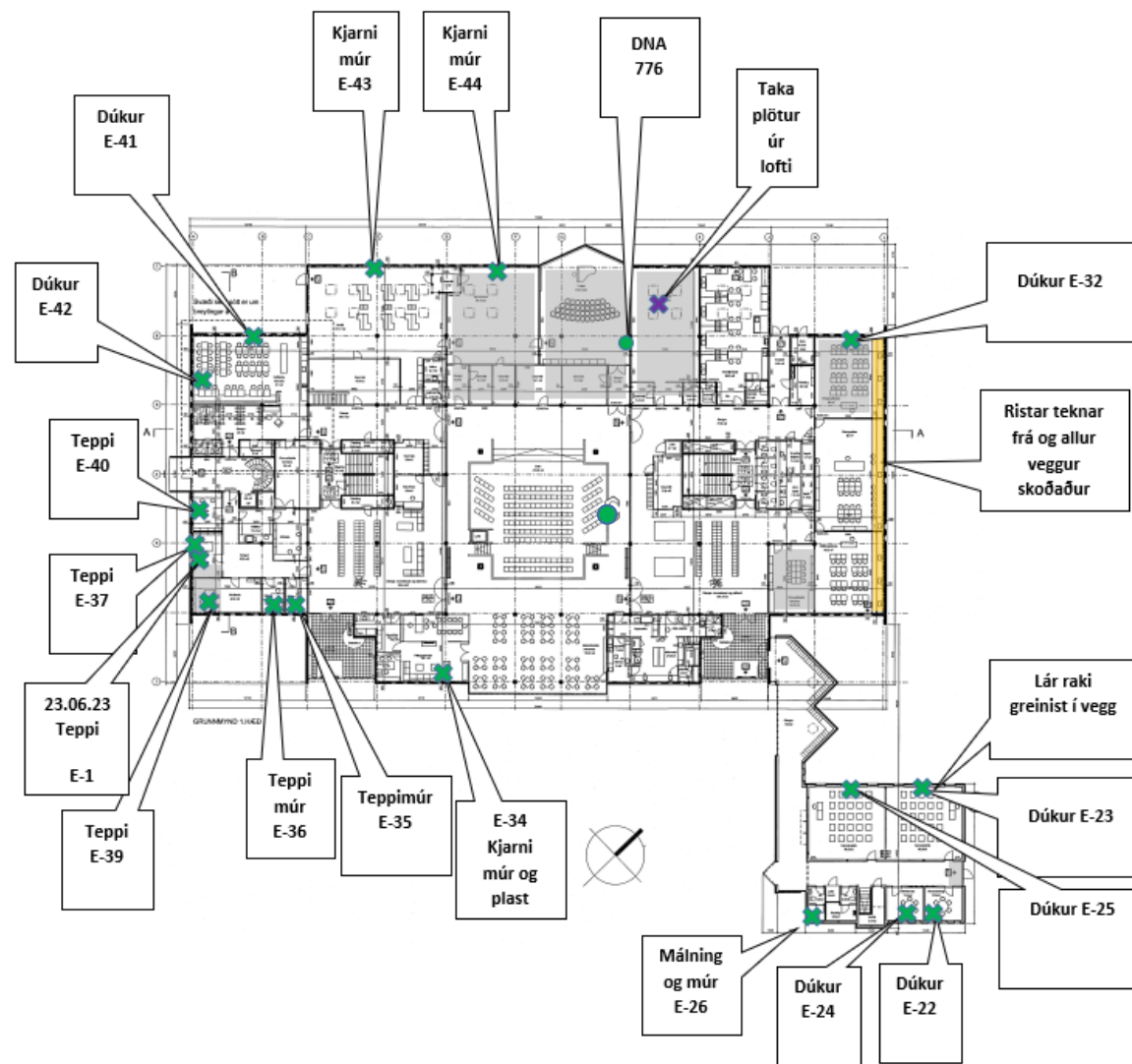

Heildarúttekt

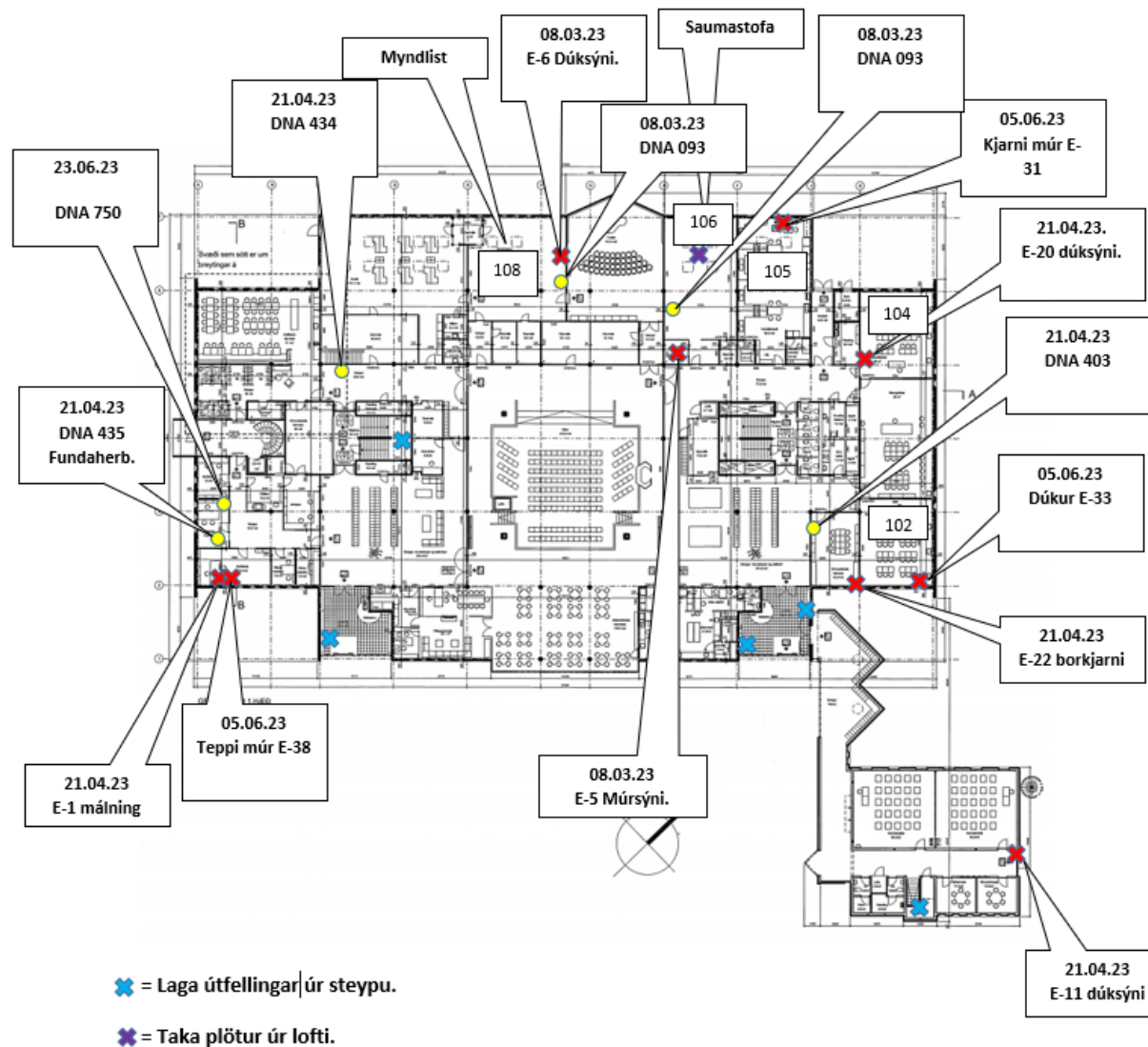
Grunnmynd 1.hæð

Hér fyrir er yfirlitsmynd og samantekt á þeim stöðum þar sem sýni voru tekin og engin mengun greindist

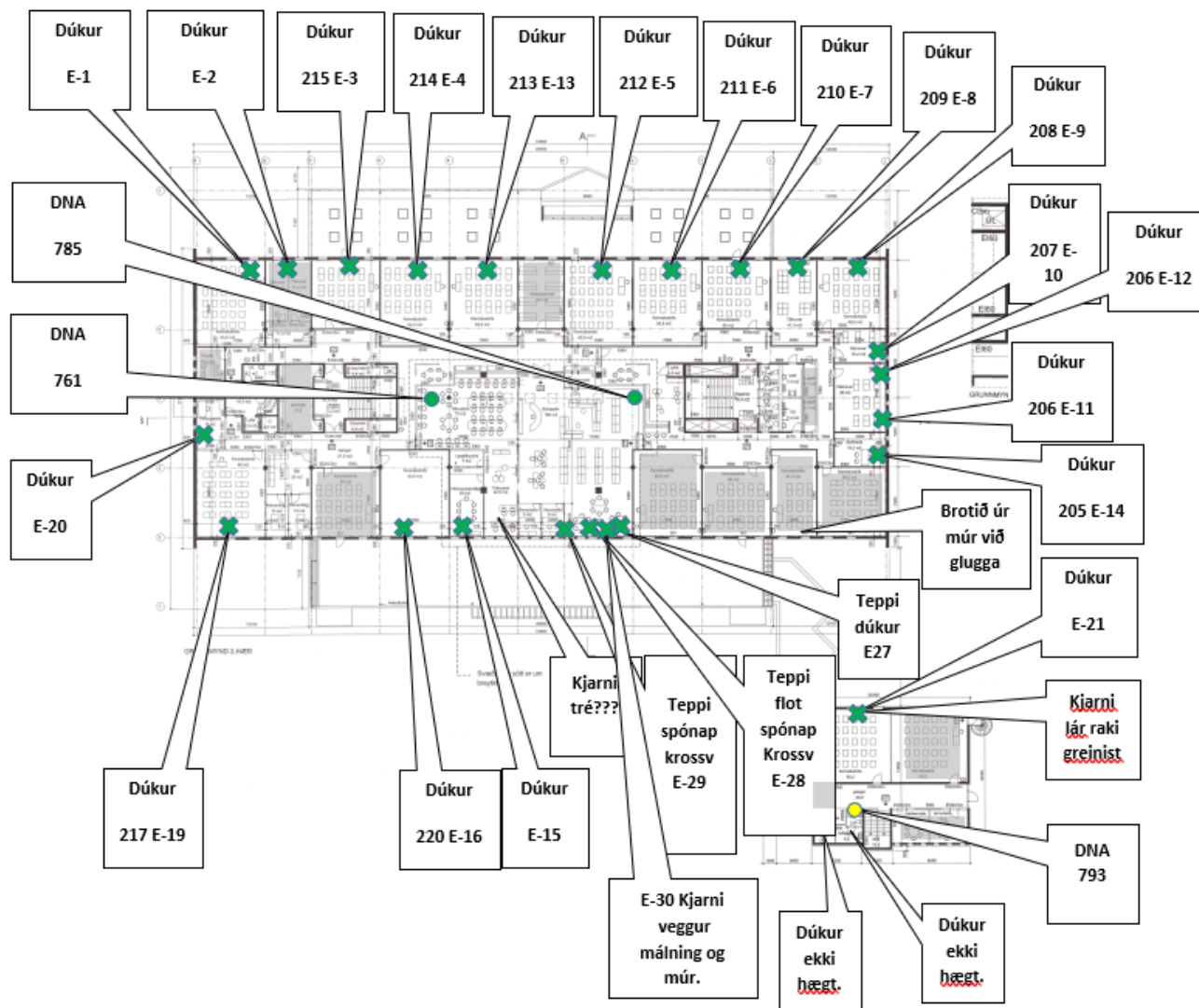
Grunnmynd 1.hæð

Hér er yfirlitsmynd og samantekt á þeim stöðum þar sem örveruvöxtur hefur greinst frá uppafi skoðana

Grunnmynd 2.hæð

Hér fyrir er yfirlitsmynd og samantekt á þeim stöðum þar sem sýni voru tekin og engin mengun greindist

Framkvæmdir og mótvægisaðgerðir

Á svæðum þar sem mengun greindist:

- Fjarlægja allt rakaskemmt efni
- Viðgerðir á útveggjum að innan
- Fara yfir gluggapéttingar að innan
- Skipt út gluggum
- Fara yfir þakglugga og þak
- Skipta út kerfisloftaplötum
- Endurnýjun á gólfdukum
- Yfirferð og hreinsun á loftræstikerfi
- Þrif eftir viðgerðir

Samantekt

1. Gripið var til aðgerða og úrbóta þar sem vitað var um skemmdir

- Búið er að skipta út rakaskemmdu efni

Afmörkuð svæði voru lokuð af með loftþéttri lokun á meðan viðgerðir stóðu yfir.

- Til að koma í veg fyrir að mengun berist yfir á önnur svæði voru útsogsblásurum komið fyrir í gluggum til að mynda undirprýsting.

1. Víðtækar hreingerningar framkvæmdar strax eftir lagfæringar ásamt hreinsun loftræstikerfis

2. Eftirfylgni; sýnataka fer aftur fram eftir 2-3 mánuði

A

B

C

D

E

F

1

1

2

2

3

3

4

4

A

B

C

D

E

F

Takk fyrir

Spurningar?

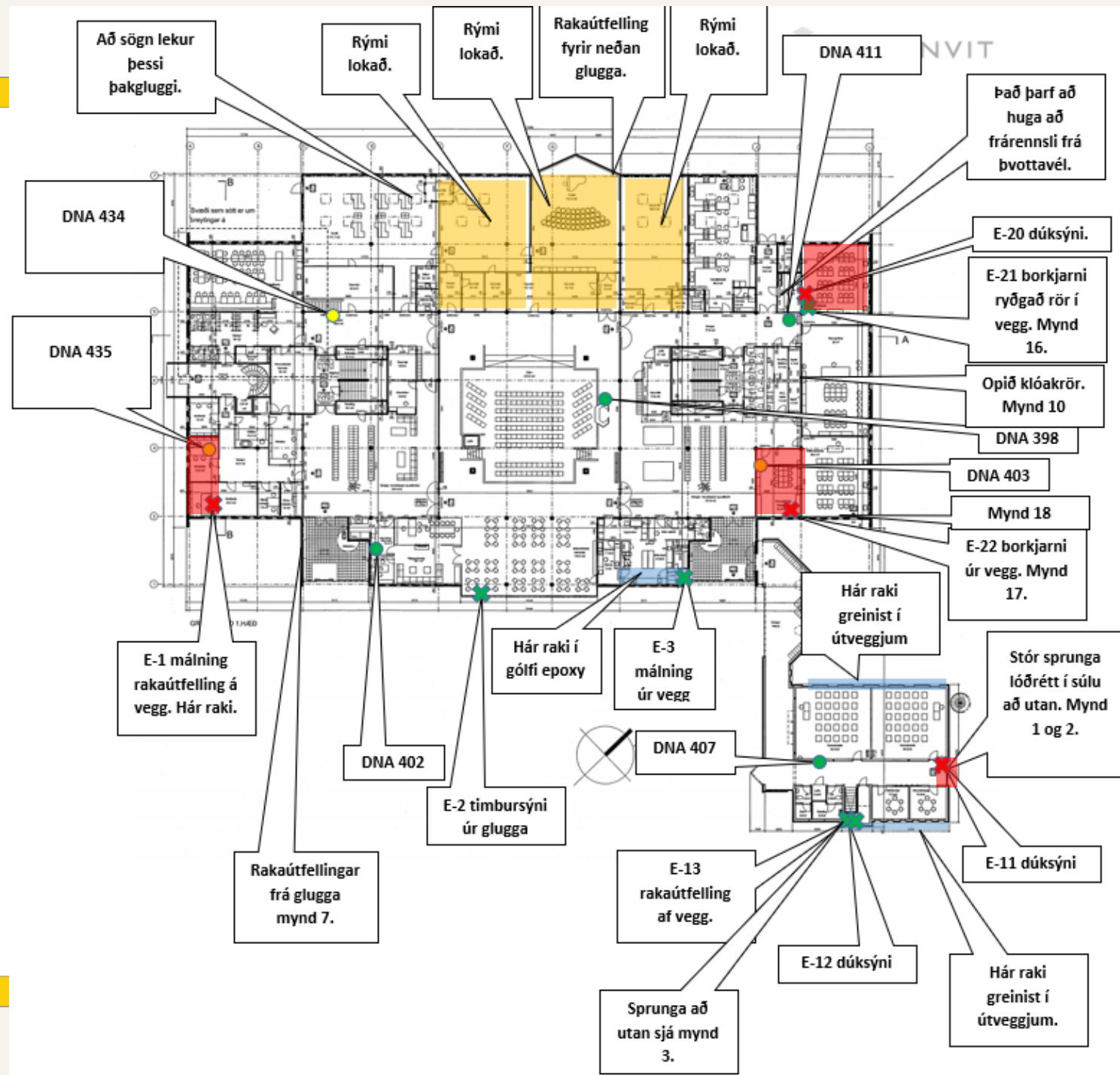
MANNVIT

Grunnmynd 1.hæð

Lokun rýma:

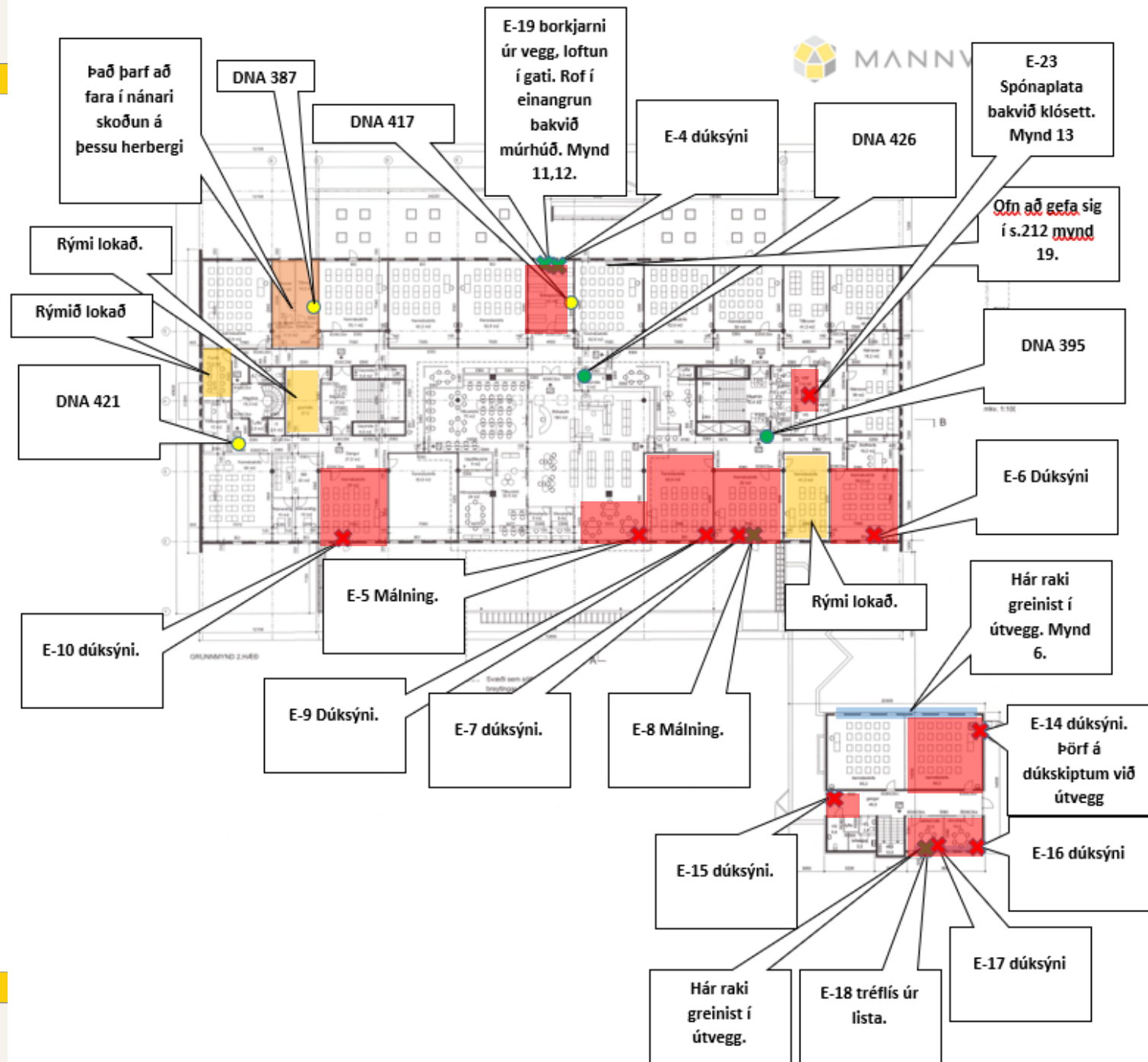
- 3 rými sem þarf að loka og gangur í viðbyggingu
- Samtals 6 rými lokað

Grunnmynd 2.hæð

Lokun rýma:

- 10 rými sem þarf að loka og gangur í viðbyggingu
- Samtals 13 rými lokað

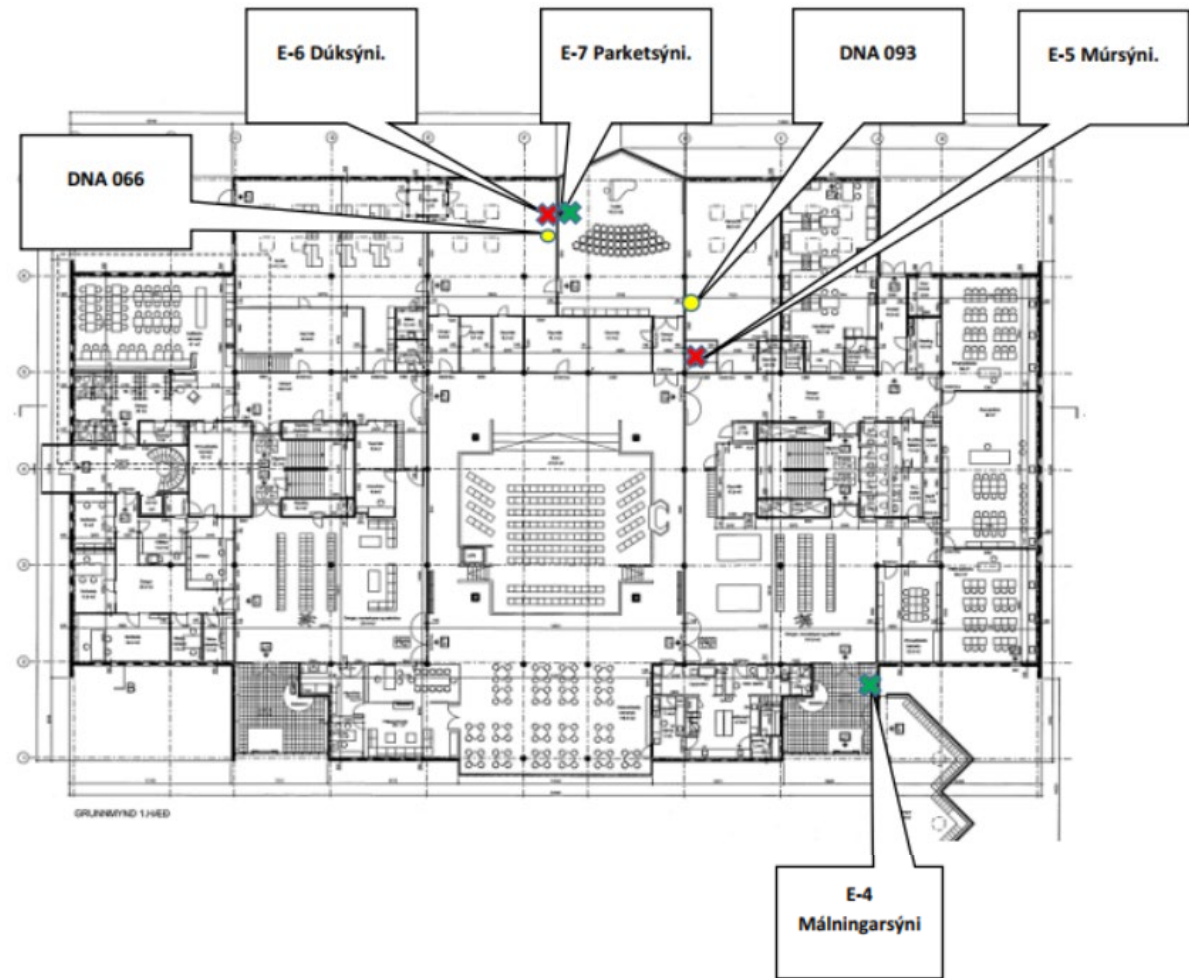
Grunnmynd 1.hæð

Ryksýni

066	Myndlist 108. Ofan af lista.	Í sýninu greinist mygla en þó ekki í miklum mæli, Rýmið þarfnast hreingerninga af viðurkenndum aðilum.
093	Textílstofa nr. 106.	Í sýninu greinist mygla en þó ekki í miklum mæli, engu að síður er ástæða til að kanna rýmið nánar.

Efnissýni

E-4	Andyri. Málning.	Ekkert greinist í sýni.
E-5	Textílstofa-efnisgeymsla. Múrsýni.	Sýnið reyndist myglað.
E-6	Stofa 108. Dúksýni. Myndlist.	Sýnið reyndist myglað.
E-7	Tónlistarstofa. Parket.	Ekkert greinist í sýni.

Grunnmynd 2.hæð

Ryksýni DNA		
Sýni nr.	Staðsetning sýnatöku	Túlkun greiningar
069	Stofa 200. Ofan af gluggakarmi	Í sýninu greinist mygla en þó ekki í miklum mæli, engu að síður er ástæða til að kanna rýmið nánar.
067	2 hæð – Bókageymsla.	Í sýninu greinist mygla en þó ekki í miklum mæli. Rýmið þarfnast hreingerninga af viðurkenndum aðilum.
101	2 hæð – Bókageymsla / af bóarkilli	Í sýninu greinist mygla en þó ekki í miklum mæli, engu að síður er ástæða til að kanna rýmið nánar.
120	Stofa nr.202. Af lista á vegg.	Sýni innan eðlilegrar marka.

Efnissýni		
Sýni nr.	Staðsetning sýnatöku	Túlkun greiningar
E-1	Stofa 203. Dúksýni.	Sýnið reyndist myglað.
E-2	Stofa 203. Tréflisar.	Ekkert greinist í sýni.
E-3	Stofa 200. Dúksýni.	Ekkert greinist í sýni.
E-4	Andýri. Málning.	Ekkert greinist í sýni.
E-5	Textilstofa-efnisgeymsla. Múrsýni.	Sýnið reynt myglað.

